

**Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti**

“Təsdiq edirəm”
Tədrisin təşkili və təlim
texnologiyaları üzrə prorektor v.i.e:

dos. Zaur Məmmədov
_____ “ ” _____ 2025-ci il

Fənn sillabusu

İxtisas: 050702 “Aqronomluq”

Fakultet: Aqrar və mühəndislik

Kafedra: Aqrar elmlər

Fənnin adı: S/f (Bostançılıq) Azərbaycan Dövlət Aqrar Universitetinin 20.04.2016-cı il tarixli 05N-li protokolu ilə təsdiq edilmişdir.

I. Fənn haqqında məlumat:

Kodu: IPFS-B08

Tədris ili: IV (2024-2025)

Semestr: VII

Tədris yükü: 60 saat : Auditoriyadan kənar 40 saat. Auditoriya saati 20 saat. Mühazirə -10 saat, laboratoriya 10 saat

AKTS üzrə kredit: 6 kredit

Auditoriya № 314

Saat:12.20

II. Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi: Məmmədova Ülviyyə Malik qızı

Məsləhət günləri və saati: III gün saat 14:00

E-mail ünvanı: Ulviyye_07@list.ru

Kafedranın ünvanı: Füzuli 170 a

III. Təvsiyə olunan dərsliklər və dərs vəsaitləri

Əsas ədəbiyyat

1. Əliyev Ş.A., Hüseynov Q.İ. Bostançılıq. Bakı, “Maarif”, 1986.

2. Əliyev Ş.A. Tərəvəzçilik. (2-ci hissə). Dərslik. Bakı, Universiteti Nəşriyyatı 1997

3. Балашов Н. Н. Бахчеводства. 2-е издание, Ташкент. Уктивучи, 1976

4. Зуев В.И., Буриев Х.Ч., Умаров А.А. Практикум по бахчеводству. Москва, Агропромиздат, 1985.

5. Берлик В.Ф. Бахчеводство. Москва, Колос, 1982

Əlavə ədəbiyyat

1. Руководство по алробации бахчевых культур. Справочное пособие, Т.Б., Фурса, М.И. Малинина и др., Под ред. В.Ф. Дорофеева. -М Агропромиздат, 1985

2. İnternet resursları.

Köməkçi WEB-mənbələr

<https://ebooks.azlibnet.az/book-JzZXU7kn/html>

adau.edu.az/faculty/agronomy/soil-science/arif-huseynov

<https://az.wikipedia.org/wiki/>

azkurs.org/derslik-https://docplayer.biz.tr/66913837-Arif-huseynov-namiq-huseynov/html

IV. Prerekvizitlər. Fənnin tədrisi üçün öncədən başqa fənnin tədrisi vacib deyil.

V. Korekvizitlər. Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxtı başqa fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi: Proqram tədris planında “Bostançılıq” fənni üzrə nəzərdə tutulmuş bütün məsələləri əhatə edir. Fənnin məqsədi tələbələrə bostançılığın xalq təsərrüfatı əhəmiyyətini, elmi cəhətdən əsaslandırılmış hər adam başına bostan məhsulu normasını,

məhsulun kimyəvi tərkibini, qida və tibbi əhəmiyyətini, bostançılığın tarixi və müasir vəziyyətini, qarşıda duran vəzifələri öyrətməkdən ibarətdir.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmaz, onun həmin fənn üzrə akademik burcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq meyarları nəzərə alınır. Tələbələrə biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 30 bal kollokviuma görə, 10 bal laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə görə, 10 bal dərslərə davamiyyətinə görə.

İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir.

İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir. Hər sual 10 bala qədər qiymətləndirilə bilər.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

-10 bal - tələbə keçilmiş materialı dərsi başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.

-9 bal - tələbə keçilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam aça bilər.

-8 bal – tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qusurlara yol verir

-7 bal – tələbə keçilmiş materialı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir

-6 bal – tələbənin cavabı əsasən düzgündür

- 5 bal – tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir

- 4 bal – tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir

- 3 bal - tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir.

- 1-2 bal – tələbənin mövzudan qismən xəbəri var

- 0 bal – suala cavab yoxdur

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semester ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur.

Semester nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahana qədərki ballar əsasında)

91-100 bal	əla	A
81-90 bal	Çox yaxşı	B
71-80 bal	Yaxşı	C
61-70 bal	Kafi	D
51-60 bal	Qənaətbəxş	E
51-baldan aşağı	Qeyri-kafi	F

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə universitetin daxili nizam intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməkdir.

X. Təqvim mövzu planı: Mühazirə - 10 saat, laboratoriya- 10 saat.

No	Keçirilən mühazirə mövzuların məzmunu	Mühazirə
1	Mövzu: Bostançılıq tərəvəzçiliyin əsas tərkib hissələrindən biri kimi və xalq təsərrüfatı əhəmiyyəti. Plan. 1. Bostançılığın xalq təsərrüfatı əhəmiyyəti 2. Bostançılığın inkişaf tarixi. 3. Azərbaycan Respublikasında bostançılıq bölgələri. Mənbə: [1.2.3.]	2

2	Mövzu: Bostan bitkilərinin bioloji əsasları, filogenezi və ontogenezi. Plan. 1.Bostan bitkilərinin bioloji təsərrüfat səciyyəsi 2.Bostan bitkilərinin təsnifatı,mənşəyi,morfoloji xüsusiyyətləri 3.Bostan bitkilərinin bioloji xüsusiyyətləri 4.Bostan bitkilərinin inkişafı 5.Bostan bitkilərinin inkişafının əsas mərhələləri və fazaları 6.Böyümə və inkişafın idarə olunması Mənbə:[1.2.3.4.5.]	2
3	Mövzu: :Bostan bitkilərinin xarici mühüt amillərinə tələbatı.. Plan. 1.Abiotik amillərin bostan bitkilərinə təsiri. 2.İstilik rejiminin bostan bitkilərinin toxumunun cücərməsinə,kök sisteminin inkişafına təsiri. 3.Bostan bitkiləri üçün temperatur rejiminin nizamlanması.Optimal,minimal,maksimal temperatur. Mənbə:[1.2.5.]	2
4	Mövzu: Mövzu: Bostan bitkilərinin becərilməsi üsulları, üzvi və mineral gübrələrə münasibəti. Plan. 1.Bostan bitkilərinin səpin üsulu ilə becərilməsi 2.Bostan bitkilərinin şitil üsulu ilə becərilməsi 3. Bostan bitkilərinin calaq üsulu ilə becərilməsi 4.Bostan bitkilərinə üzvi,mineral sidental gübrələrin verilməsi 5.Bostan bitkilərində gübrələrin verilmə vaxtları,normaları və gübrələmə üsulları Mənbə:[1.2.5.]	2
5	Mövzu: Bostan bitkilərinin toxumlarının səpin üsulları, ümumi qulluq işləri və məhsul yığımı. Plan 1.Bostan bitkilərinin toxumlarının əllə və maşınla səpini. 2.Bostan bitkilərinin qida sahəsi və səpin sxemi 3.Bostan bitkilərinin toxumunun səpin müddətləri,norması,səpin dərinliyi 4.Bostan bitkilərinin suvarılması ,cərgə və bitki aralarının becərilməsi 5.Bostan əkinlərində aləqlərə qarşı mübarizə,yemləmə və ucurma 6.Bostan bitkilərinin meyvələrinin yetişməsinin əlamətləri 7.Bostan bitkilərinin məhsulunun yığılması üsulları 8.Bostan məhsullarının saxlanması və emalı Mənbə:[2.3.4.]	2
	Cəmi:	10

	Laboratoriya məşğələsi mövzuları.	
1	Bostan bitkilərinin xalq təsərrüfatı əhəmiyyəti	2
2	Bostan bitkilərinin biomorfoloji təhlili.	2
3	Bostan bitkilərinin xarici şərait amilləri kompleksinə tələbatı.	2
4	Bostan bitkilərində böyümə və inkişafın idarə olunması.	2
5	Bostan bitkilərinə ümumi qulluq işləri və meyvələrinin yetişmə dərəcəsinin və keyfiyyətinin təyini.	2
	Cəmi:	10

XI. Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar:

-Bostan bitkilərinin yerüstü və yeraltı sistemin morfoloji və bioloji xüsusiyyətlərini fizioloji funksiyalarını

.-böyüməsi və formalaşmasının qanunauyğunluqlarını

-Aqrotekniki tədbirləri aqronomik cəhətcə təhlil etməyi də bacarmalıdır.

Fənnin öyrənilməsi nəticəsində tələbə bilməlidir:

- Bostan bitkilərinin bioloji təsərrüfat xüsusiyyətlərini mənimsəməli

- Yeni təsərrüfat formalarına uyğun olaraq bostan bitkilərinin becərilmə texnologiyasını və emal edilməsini həyata keçirilməsini;

Tələbə bacarmalıdır:

- sorğu və məlumat mənbələrindən istifadəni;

-bostançılığın əhəmiyyətini;

-bostan bitkilərinin inkişaf tsiklini;

- gübrələrin təyini və gübrə normalarını;

- ətraf mühitin bostançılığın inkişafına təsirini;

-ümumi texnologiya üsullarını;

-məhsulun yetişməsi və məhsul yığımını;

Bostançılıq fənninin mənimsənilməsində tələbə digər ixtisas və qohum fənlər verən bilikləri yiyələnməlidir. Bununla yanaşı aqronomik və iqtisadi cəhətcə təhlil etməyi də bacarmalıdır.

XII.Tələbələr fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XIII. Fənn üzrə təlim nəticələri.

FTN1. Dənli taxıl bitkilərinin əhəmiyyəti, ümumi xarakteristikası, bioloji xüsusiyyətləri tarixi yayılması və məhsuldarlığı haqqında biliklərə yiyələnmək.

FTN 2. Payızlıq taxılların əhəmiyyəti, bioloji xüsusiyyətləri və becərilmə (növbəli əkində yeri, torpağın becərilməsi, gübrələmə sistemi, səpin və əkinlərə qulluq məhsulun yığılması) texnologiyası bacarıqlarını mənimsəmək.

IV.Kollektiv sualları

1.Bostançılığın mənşəyi və tarixi.

2.Bostançılıq zonaları.

3.Tərəvəz-bostan bitkilərinin mənşəyi və filigenizi.

4.Bostan morfoloji təsviri.

5.Bostan bitkilərinin xüsusiyyətləri.

6.Bostan bitkilərinin inkişafının əsas dövrləri, mərhələləri və fazaları

7.Abiotik amillərin bostan bitkilərinə təsiri.

8.İstilik rejiminin bostan bitkilərinin toxumunun cücərməsinə,kök sisteminin inkişafına təsiri.

9.Bostan bitkiləri üçün temperatur rejiminin nizamlanması.Optimal,minimal,maksimal temperatur.

10.Bostan bitkilərinə üzvi,mineral sidual gübrələrin verilməsi

XV.İmtahan sualları:

--blok--

Bostançılığın xalq təsərrüfatı əhəmiyyəti

Bostançılığın inkişaf tarixi.

Azərbaycan Respublikasında bostançılıq bölgələri.

Bostan bitkilərinin bioloji təsərrüfat səciyyəsi

Bostan bitkilərinin təsnifatı, mənşəyi, morfoloji xüsusiyyətləri

--blok--

Bostan bitkilərinin bioloji xüsusiyyətləri

Bostan bitkilərinin inkişafı

Bostan bitkilərinin inkişafının əsas mərhələləri və fazaları

Böyümə və inkişafın idarə olunması

Abiotik amillərin bostan bitkilərinə təsiri.

--blok--

İstilik rejiminin bostan bitkilərinin toxumunun cücərməsinə, kök sisteminin inkişafına təsiri.

Bostan bitkiləri üçün temperatur rejiminin nizamlanması. Optimal, minimal, maksimal temperatur.

Bostan bitkilərinin səpin üsulu ilə becərilməsi

Bostan bitkilərinin şitil üsulu ilə becərilməsi

Bostan məhsullarının saxlanması və emalı

--blok--

Bostan bitkilərinin calaq üsulu ilə becərilməsi

Bostan bitkilərinə üzvi, mineral sideral gübrələrin verilməsi

Bostan bitkilərində gübrələrin verilmə vaxtları, normaları və gübrələmə üsulları

Bostan bitkilərinin toxumlarının əllə və maşınla səpini.

Bostan bitkilərinin qida sahəsi və səpin sxemi

--blok--

Bostan bitkilərinin toxumunun səpin müddətləri, norması, səpin dərinliyi

Bostan bitkilərinin suvarılması, cərgə və bitki aralarının becərilməsi

Bostan əkinlərində əlaqlara qarşı mübarizə, yemləmə və ucurma

Bostan bitkilərinin meyvələrinin yetişməsinin əlamətləri

Bostan bitkilərinin məhsulunun yığılması üsulları

“Bostançılıq” fənnin sillabusu 050702.- Aqronomluq ixtisasi üzrə tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir. Sillabus “Aqrar elmlər” kafedrasında müzakirə edilərək, təsdiq edilmişdir (23 may 2025-ci il, protokol №09)

Fənnin müəllimi:

m.Ü.M.Məmmədova

Kafedra müdiri:

dos.İ.C.Kərimov

